

“De politisering van de waterschappen is slecht voor de natuur”

Voor de tweede keer deden de politieke partijen mee aan de waterschapsverkiezingen. In de landelijke politiek blijken politieke partijen lang niet altijd zo'n heel groen hart te hebben. Als ze ook in de waterschapsbesturen andere belangen laten voor gaan, zou de politisering van de waterschappen wel eens slecht kunnen uitpakken voor de natuur.

— Lotty Nijhuis (journalist)

Ernest de Groot, Water Natuurlijk, waterschap Aa en Maas

“Ik denk dat de kiezer het aspect van landschap, natuur én beleving weet te koppelen aan schoon water, en bovendien hoog waardeert”

“Eind 2008 werden de politieke lijsten ingevoerd, maar ik denk niet dat dit per se een nadeel hoeft te zijn voor de natuur. In het verleden waren waterschapsbesturen ook al politieke organen. En partijen als de PvdA, D66, GroenLinks en de CU hebben een vrij groene kleur. Bovendien zijn we voor het natuurbeleid zwaar afhankelijk van de provincies. Linksom of rechtsom heb je altijd met politieke partijen te maken.

Ik hecht er wel waarde aan dat mensen een goede keuze maken. De combinatie met de Provinciale Statenverkiezingen dit jaar maakte het denk ik wel lastiger om de waterschapsverkiezingen los van politiek te zien. Wat dat betreft ben ik helemaal niet ontevreden over de uitslag. Eén op de vier mensen binnen waterschap Aa en Maas heeft op ons gestemd. Ik denk dat de kiezer het aspect van landschap, natuur én beleving weet te koppelen aan schoon water, en bovendien hoog waardeert.

Water Natuurlijk is een stichting met een groot aantal natuur- en recreatieorganisaties. GroenLinks en D66 hebben ervoor gekozen niet zelfstandig mee te doen aan de waterschapsverkiezingen maar Water Natuurlijk te ondersteunen. Als je alle leden van Natuurmonumenten, de sportvisserij, watersporters, enzovoort optelt, dan krijg je een behoorlijk aantal. En die mensen stemmen niet allemaal op D66 of GroenLinks. Bovendien: als ik deze uitslag vergelijk met die van de gemeenteraden, dan krijgt Water Natuurlijk meer stemmen dan de som van de stemmen op D66 en GroenLinks. We trekken dus duidelijk ook kiezers uit het middenveld, mensen met een aversie tegen politieke partijen. In dat opzicht is politisering dus zeker niet slecht voor de natuur.”

Matthijs Kok, Hoogleraar Waterveiligheid, TU Delft

“Het draait bij de verkiezingen allemaal om de legitimatie van de waterschappen”

“Nee, ik denk dat het voor de natuur niet veel uitmaakt dat nu politieke partijen meedoen aan de verkiezingen. Goed waterbeheer is niet links of rechts. Het draait bij de verkiezingen allemaal om de legitimatie van de waterschappen. Waterschappen zijn overheidslichamen, ze moeten zorgen voor een goede waterkwaliteit en aanvaardbare overstromingsrisico's. Daarvoor innen zij belasting. Om te voorkomen dat geld zomaar ergens aan wordt besteed, is er een vorm van toezicht nodig. Dat toezicht wordt georganiseerd met de verkiezingen.

Dat gaat al heel lang zo. Hoe je dat organiseert is een tweede vraag. Vroeger werd er gekozen voor personen. Nu kiezen we voor lijsten. Dat hoeft niet slechter te zijn voor natuur, alle politieke partijen vinden natuur belangrijk, ook partijen als de PvdA en de VVD vinden veelal een goede balans. Uiteindelijk draait het om het maatschappelijk debat, en de aanpak binnen waterschappen zijn daar een afspiegeling van. Hoe ga je om met muskusratten bijvoorbeeld: zijn muskusratten natuur of zijn ze exoten, en hoe ga je om met het feit dat ze schade aanrichten? De Partij van de Dieren is het dan bijvoorbeeld helemaal niet eens met de manier waarop dat nu gebeurt.

Ik verwacht niet dat er door de komst van de politieke partijen veel verandert. Bovendien: heel veel wordt uiteindelijk bepaald door de kwaliteit van de uitvoering. En daar maak ik me wel eens zorgen over. De waardering voor kennis, techniek en ingenieurs is tanende. ‘Dat kunnen we allemaal wel,’ wordt er gezegd. Maar het ook effectief doen is een tweede. ‘We zijn een ziekenhuis zonder chirurgen,’ hoorde ik een directeur van een waterschap zeggen. Het is zeer belangrijk dat daar aandacht voor komt.”

Foto: Hans van den Bos

Stefan Kuks, watergraaf Vechtstromen

“Ik vind het vooral belangrijk dat het bestuur een goede vertegenwoordiging is van alle verschillende maatschappelijke belangen”

“Waterbeheer is meer dan oplossingen bedenken voor technische vraagstukken. Het gaat ook om het maken van bestuurlijke keuzes en het wegen van maatschappelijke belangen. Waterschappen zijn een belangendemocratie. De vertegenwoordiging in het algemeen bestuur is van oudsher georganiseerd volgens de trits belang – betaling – zeggenschap. Wie belang heeft bij waterbeheer betaalt voor waterbeheer en heeft ook zeggenschap over waterbeheer. Een uitvloeisel daarvan zijn de geborgde zetels in het waterschapsbestuur. Op die manier hebben bedrijven, agrariërs en natuurorganisaties als belangrijke belanghebbenden gegarandeerde zetels in het bestuur.

In 2008 deden de politieke partijen hun intrede in de waterschappen. Sindsdien kan men spreken van een politisering en zijn verschillende specifieke waterschapspartijen, maar ook bekende landelijke partijen vertegenwoordigd in het waterschapsbestuur. Bij de verkiezingen van waterschap Vechtstromen deden in 2013 acht partijen mee. Daaronder partijen met grote aandacht voor natuur, maar ook partijen die meer affiniteit hebben met bijvoorbeeld landbouw, of die vooral focussen op kerntaken en tarieven van het waterschap. Kiezers hadden daarmee een grote keuze. Als watergraaf bekleed ik een onafhankelijke positie, boven de partijen. Ik vind het vooral belangrijk dat het bestuur een goede vertegenwoordiging is van alle verschillende maatschappelijke belangen. Ook van het natuurbelang. Hóe die vertegenwoordiging georganiseerd wordt: via geborgde zetels, via verkiezingen met politieke partijen of misschien nog anders, kan onderwerp zijn van een publiek debat, en is uiteindelijk aan de (landelijke) politiek.

De politisering van de waterschappen is voor mij niet per definitie goed of slecht. Beide systemen bieden voldoende mogelijkheden voor een goede belangenvertegenwoordiging. Ook voor de natuur.”

Victor Doorn, lijsttrekker VVD en Heemraad waterschap Vallei & Veluwe

“Met de komst van de politieke partijen is ook de kwaliteit van de bestuurders toegenomen”

“Als politisering slecht zou zijn voor de natuur, dan zou er helemaal geen natuurontwikkeling in Nederland zijn. Maar er wordt door de politiek juist veel in de natuur geïnvesteerd. Sinds 2008 kunnen politieke partijen ook deel uitmaken van het waterschapsbestuur. Daarvoor heb ik via de KvK ook al in het waterschapsbestuur gezeten. Wat mij is opgevallen: met de komst van de politieke partijen is ook de kwaliteit van de bestuurders toegenomen. Bestuurders afkomstig van politieke partijen zijn professioneler onderlegd, en kunnen goed en efficiënt hun werk doen. Bovendien kan ik vanuit mijn politieke partij veel makkelijker bij het provinciebestuur of de minister aankloppen. Ik krijg daardoor plannen sneller voor mekaar.

In Vallei & Veluwe is de VVD altijd goed vertegenwoordigd geweest: nu zijn we zelfs de grootste. Maar ook de afgelopen jaren is veel gedaan voor natuur: er zijn natuurvriendelijke oevers aangelegd, er is gekeken naar het terugwinnen van energie uit rioolslib. Natuurlijk maakt iedere partij, al dan niet politiek, eigen afwegingen. Water Natuurlijk is de enige partij die zich speciaal richt op natuur. Als VVD vinden we dat waterschappen moeten zorgen voor natuurontwikkeling in het water, maar zich niet moeten bemoeien met natuurontwikkeling op het droge.

Maar afgezien van die afwegingen ontkomt een waterschap niet aan drie kerntaken: waterveiligheid, schoon en voldoende water en rioolwaterzuivering. Daar ligt altijd de prioriteit. En ik ben er dan sterk voor dat politieke partijen in het waterschapsbestuur vertegenwoordigd zijn. Dat zorgt voor efficiënt goed waterbeheer.”

Henk de Vries, directeur It Fryske Gea

“Belangenpartijen geven van tevoren aan waar zij op in gaan zetten. Voor politieke partijen zijn die speerpunten onderdeel van een groter geheel en afhankelijk van het politieke spel”

“Dat hangt ervan af of je op de korte of lange termijn kijkt. Op de korte termijn hoeft politisering van de waterschappen niet slecht te zijn voor de natuur. Door deelname van de politieke partijen kan het werk van waterschappen maatschappelijk ook meer in de belangstelling komen. Daar ligt een uitdaging voor de waterschapsbestuurders. Op de lange termijn denk ik dat politisering van de waterschappen wel slecht kan zijn voor de natuur. Ik denk dat politieke partijen de komende jaren steeds meer de punten van belangenpartijen als Water Natuurlijk in hun eigen programma gaan overnemen. Die belangenpartijen krijgen het daardoor steeds moeilijker en zullen mogelijk verdwijnen. D66 en GroenLinks steunden dit jaar Water Natuurlijk, maar ik denk dat ook zij uiteindelijk zelfstandig aan de waterschapsverkiezingen mee gaan doen. Het verschil: belangenpartijen geven van tevoren aan waar zij op in gaan zetten; voor politieke partijen zijn die speerpunten onderdeel van een groter geheel en afhankelijk van het politieke spel. Ik denk dat prioriteiten voor natuur bij politieke partijen daardoor sneller zullen sneuvelen. En ongeacht of je vindt dat natuur al dan niet een belangrijk agendapunt voor waterschappen is: waterschappen zijn uitvoeringsorganen die de belangen van verschillende groeperingen vertegenwoordigen. Het lijkt mij wel van groot belang dat die belangen dan ook direct bestuurlijk ondersteund worden.”